

КАК ДА СЕ ОТВОРЯТ ДОКУМЕНТИТЕ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ ЩЕ СЕ ОБСЪЖДА НА КОНФЕРЕНЦИЯ В ЧЕТВЪРТЪК

Публикуван на: 16-07-2006

Източник: [Портал ЕВРОПА](#)

Елс де Хрун и Румен Петков – заедно на дискусия за досиетата в София.

“Паметта за миналото в името на бъдещето” е надсловът на предстоящата международна конференция в столицата, посветена на отварянето на архивите на тоталитарните секретни служби в България.

Това научи Портал ЕВРОПА от организаторите на проявата – групата на Зелените в Европейския парламент.

За откриване на конференцията е поканен министърът на вътрешните работи Румен Петков, научи Портал ЕВРОПА от организаторите. Специално за форума в България пристига депутатката от Европейския парламент Елс де Хрун.

Сред по-известните имена, които ще направят изказвания на конференцията, се откроява това на Йоахим ГАУК – председател на Асоциация “Срещу забравата, за демокрацията” – Германия. Поканени са ръководители и експерти от институции, предоставящи достъп до архивите на бившите тоталитарни секретни служби в: Румъния, Германия, Унгария, Полша, Чешката република и Словакия. Те ще представят законите и практиката в своите страни, казват организаторите. Сред българските участници са зам.-председателят на ЦИК проф. Михаил Константинов, бившият председател на комисията за досиетата Методи Андреев, депутатката Мария Капон, журналистът от вестник “Дневник” Христо Христов и бившият вицепрезидент Тодор Кавалджиев.

Групата на Зелените в Европарламента – Европейски свободен алианс – е най-важният чуждестранен партньор на проявата, а от българска страна сред организаторите се открояват Българската медийна коалиция, Фондация “Програма Достъп до информация”, както и други неправителствени организации като Българския Хелзинкски комитет, Центърът за лица, преживели изтезание АСЕТ, Федерацията “Зелени Балкани” и Сдружението Евроинтеграция.

КАК ДА СЕ ОТВОРЯТ ДОКУМЕНТИТЕ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ ЩЕ СЕ ОБСЪЖДА НА КОНФЕРЕНЦИЯ В ЧЕТВЪРТЪК

Очаква се конференцията да приеме декларация, чрез която управляващата тройна коалиция да бъде призована за енергично приемане с обществен дебат на необходимото законодателство за отваряне на досиетата, на базата на опита на централноевропейските страни.

Също така се предвижда декларацията да съдържа призив към правителството, което да задължи държавните институции, в които се съхраняват архиви на различни структури на ДС, да предадат тези материали в Държавния архив.

Според проекта за заключителна декларация на конференцията, властите ще бъдат призовани да съставят такова законодателство, което да включва механизъм за проверка и оповестяване на политическите, държавните, съдебните, медийните и публичните фигури за съпричастност към ДС. Проверките да се извършват от независим орган под обществен контрол, който да се отчита пред парламента, предвижда още предварителният текст на декларацията.

Процедурата за достъп до документите от архивите на ДС трябва да бъде облекчена и да е право на всеки гражданин, гласи още проектът.

Ето и част от дискуссионните въпроси на конференцията:

- » Къде трябва да се намира архивът на бившата Държавна Сигурност, на какъв орган/и следва да бъде подчинен?
- » В какъв обем да бъде разсекретен архивът на ДС – пълен или частичен?
- » Следва ли принципът за националната сигурност да се прилага към документи на ДС и ако да, в каква насока да се направи диференциация?
- » Каква процедура трябва да бъде избрана за оповестяване на щатните и нещатни сътрудници на ДС в обществено-политическия и икономически живот на страната?
- » За кои категории от следните лица: щатни служители на ДС, нещатни служители на ДС и обекти на ДС, следва да се прилага Законът за защита на личните данни?
- » Трябва ли да бъде ограничавана информацията от архивите на ДС за т. нар. трети лица и в какъв обем?
- » Необходимо ли е законодателството в тази насока да бъде прието след широко обществено обсъждане и да се осъществява под контрола на гражданското общество?

Конференцията ще се проведе на 20 юли, четвъртък, от 9.30 часа до 17.30 часа в НДК, Зала 6. Текстовете на закони, уреждащи отварянето на архиви на бивши тоталитарни секретни служби в Германия, Полша, Унгария и Словакия, както и внесените в българското Народно събрание съответни законопроекти по проблема можете да намерите [ТУК](#).

Портал ЕВРОПА припомня, че разкритията за сътрудничество на румънски топ-обществени фигури със Секуритате предизвиква сходни реакции, както и у нас:

- » Преди време бившият румънски президент Емил Константинеску обяви, че Траян

КАК ДА СЕ ОТВОРЯТ ДОКУМЕНТИТЕ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ ЩЕ СЕ ОБСЪЖДА НА КОНФЕРЕНЦИЯ В ЧЕТВЪРТЪК

Бъсеску е сътрудничел на службите на военното разузнаване, които са били част от Секуритате. Константинеску обвини Бъсеску, че е предавал информации на бившата политическа полиция, когато е бил моряк. Бившият президент изрази учудване от факта, че личното досие на Бъсеску не е сред архива на НСПАС. Той обвини румънската служба за разузнаване, че е укрила или унищожила официални документи. Бъсеску, който е бивш шеф на румънската агенция за корабоплаване, базирана в Антверпен, Белгия, призна, че е трябвало да съставя доклади за различни държавни институции, но отхвърли твърденията, че е бил замесен в дейности на политическата полиция.

» **Фантомът на Секуритате тревожи и влиятелната Румънска православна църква. Патриарх Теоктист също е обвинен от директора на правителствения Институт за проучване на престъпленията на комунизма Мариус Опря, че е бил информатор на политическата полиция. Наричан "Червеният патриарх", Теоктист е критикуван, че е приел да бъдат разрушавани църкви по нареждане на бившия диктатор Николае Чаушеску, както и да бъдат преследвани хиляди свещеници.**

» **Националният съвет за проучване архивите на Секуритате (НСПАС) потвърди сътрудничеството на лидера на Консервативната партия, участваща в управляващата коалиция - Дан Войкулеску - със Секуритате. Бизнесменът с интереси в енергетиката и медиите Войкулеску е писал през 70-те години под кодовото име "Феликс" доклади за колегите си във фирма, специализирана в областта на външната търговия. (по "Медиапул")**